

Uzņēmējdarbības vide

Darbaspēks un nodarbinātība

Nodarbinātība

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vecumā no 15-64 gadiem skaits Nīderlandē 2012.gadā bija 10 992 000 iedzīvotāju, no kuriem nodarbināti bija 7 387 000 (jeb 67,2%) un bez darba – 438 000 iedzīvotāji. Visvairāk strādājošo bija valsts pārvaldē – 26,8%; tirdzniecībā, transporta un viesnīcu pakalpojumu jomā – 25,1%, biznesa pakalpojumu nodrošināšana - 15,7%. Rūpniecībā nodarbināti bija 10,4%, celtniecībā – 5,4% un lauksaimniecībā 2,5%.

Lai gan 2012.gadā bezdarbs salīdzinājumā ar 2011.gadu bija pieaudzis par 19% (jeb 1 procentpunktu), tomēr tas joprojām ir relatīvi zems – 6,4%. Visaugstākais bezdarbs (8%) bija centrālajā daļā (Flevolandes provincē) un viszemākais rietumdaļā (Zēlandes provincē) – 4,1%, taču šīm atšķirībām ir tendence samazināties.

2013.gada sākumā bezdarba līmenis turpināja palielināties un februārī sasniedza 7,7%.

Avots: Centraal Bureau voor de Statistiek - <http://statline.cbs.nl>

Darba likumdošana

Darba tiesiskās attiecības Nīderlandē nosaka vairāki likumi, kuri regulē katrs savu nodarbinātības aspektu, piem., Likums par darba apstākļiem, Likums par darba stundām, Likums par minimālo algu, Likums par Darba padomēm, Likums par vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm darba tirgū, u.c. likumi.

Īpaši vajadzētu atzīmēt to, ka likumdošana ir ļoti aizsargājoša attiecībā uz darbinieku atļaušanu. Lai atļautu darbinieku, darba devējam ir jāiegūst Darba biroja (*UWV WERKbedrijf*) atļauja, ja vien no darba ņēmēja puses nav veikts sodāms pārkāpums, piem., krāpšana vai zādzība.

Darba līgumu var noslēgt uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, taču noteikta laika līgumiem ir īpaši nosacījumi, piem., šādu līgumu nedrīkst noslēgt ilgāk par 3 gadiem trīs reizes. Pēc tam šis līgums tiks uzskatīts par līgumu uz nenoteiktu laiku.

Maksimālais pārbaudes laika ilgums ir 2 mēneši.

Nīderlandē ir noteikta progresīvā minimālā alga vecumā no 15 līdz 22 gadiem (robežās no 440.80 EUR – 1 249 EUR mēnesī). 2013.gadā minimālā alga no 23 – 65 gadu vecumam ir 67.82 EUR dienā, 334.10 EUR nedēļā un 1 469.40 EUR mēnesī. Minimālās algas lieluma ziņā Nīderlande ir 2.vietā Eiropā (aiz Luksemburgas).

Likums par darba stundām nosaka maksimālo darba stundu skaitu dienā – 9 stundas un maksimālo darba nedēļu – 45 stundas.

Minimālais brīvdienu skaits gadā ir 20 dienas, tomēr parasti pilna laika strādājošiem ir tiesības uz 25 brīvdienām gadā.

Darba uzteikuma termiņš ir atkarīgs no tā, cik ilgi darbinieks ir nostrādājis uzņēmumā:

- vienu mēnesi iepriekš, ja darba attiecības ilgst no 6 mēnešiem – 5 gadiem;
- 2 mēnešus iepriekš, ja darba attiecības ilgst no 5 – 10 gadiem;
- 3 mēnešus iepriekš, ja darba attiecības ilgst no 10 – 15 gadiem;
- 4 mēnešus iepriekš, ja darbinieks strādā ilgāk par 15 gadiem.

Gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem ir obligāti jāveic sociālās apdrošināšanas maksājumi.

No 2012.gada 1.aprīļa pensijas vecums ir 65 gadi.

Saskaņā ar Likumu par ārvalstnieku nodarbināšanu, ES pilsoņi var brīvi strādāt Nīderlandē bez darba atļaujām, izņemot Bulgārijas un Rumānijas pilsoņus. Ārvalstnieku nodarbināšanai darba devējam jāiegūst darba atļauja. Ja nodarbinātība ilgst vairāk par 3 mēnešiem, tad viņiem jāiegūst arī uzturēšanās atļauja.

Avoti: <http://www.lassche.nl/en/employmentlaw.html>;
<http://www.expata.nl>; <http://www.deloitte.com>

Uzņēmējdarbības formas

Nīderlandes likumdošana nodrošina elastīgus un liberālus nosacījumus nerezidentu un individuālo komersantu uzņēmējdarbības uzsākšanai valstī. Nepastāv speciāli ierobežojumi ārvalstu uzņēmumiem nedz uzņēmumu dibināšanai, nedz zemes iegādei, kā arī kapitāla un peļņas repatriācijai. Ārvalstu uzņēmums var izvēlēties, vai darboties Nīderlandē kā juridiskā persona vai nē.

Lielākā daļa ārvalstu investoru izvēlas darboties kā privāta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (BV). 2012.gada 1.oktobrī stājās spēkā jauni vienkāršoti noteikumi (*Flex Act*) attiecībā uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību dibināšanu.

Privāta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (BV)

Privāta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (*Besloten Vennootschap*) ir juridiska persona.

Kopš 01.10.12. ir atcelta prasība minimālā pamatkapitāla ierobežojumam 18 000 EUR. Tāpat vairs nav nepieciešamas obligātās izziņas no bankas par veikto ieguldījumu. Tas paātrina uzņēmuma dibināšanas procesu, jo arī netiek prasīts atvērt bankas kontu pirms uzņēmuma dibināšanas.

Iepriekšējā likumdošana ierobežoja akciju nodošanu, tādejādi aizsargājot B.V. Viens no noteikumiem bija, ka akcionāram vispirms bija jāpiedāvā savas pārdodamās akcijas pārējiem akcionāriem. Jaunais likums atceļ šādus ierobežojumus, nosakot, ka akcijas var brīvi nodot.

Individuālais uzņēmums

Uzņēmumā var darboties vairākas personas, taču īpašnieks ir viens. Tiesības uz uzņēmuma peļņu ir īpašniekam. Nav atšķirības starp biznesa un privātajiem īpašumiem- saistību izpildi var prasīt arī no privātajām vērtībām.

Komandītsabiedrība

Komandītsabiedrībā ir divu veidu dalībnieki:

- ✓ aktīvie dalībnieki (darbojas kā uzņēmēji);
- ✓ pasīvie dalībnieki (vairāk kā biznesa finansētāji ar mazāku autoritāti un risku, nevar darboties uzņēmuma vārdā).

Partnerattiecību līgums nav obligāts. Līgums nosaka komandītsabiedrības ilgumu, ieguldījumu, pilnvaras, peļņas sadali. Aktīvie dalībnieki ir kopīgi un individuāli atbildīgi par biznesa saistībām. Pasīvajiem dalībniekiem nav nekādu saistību attiecībā uz trešajām pusēm. Viņu vienīgais risks ir ieguldītā finansējuma zaudējums.

Līgumsabiedrība ar kopīgu firmu (VOF)

Darbojas vairākas personas. Katrs dalībnieks iegulda naudu, preces un/vai darbaspēku. Līgums nav obligāts. Līgums nosaka biznesa ilgumu, ieguldījumu, pilnvaras, peļņas sadali. Dalībnieki ir kopīgi un individuāli atbildīgi par biznesa saistībām. Saistības var prasīt izpildīt arī no privātajām vērtībām.

Līgumsabiedrība

Visbiežāk šo formu izvēlas brīvo profesiju uzņēmēji (piemēram, ārsti, juristi, dizaineri). Ieteicams izveidot sadarbības līgumu, kas nosaka tiesības un pienākumus. Atsevišķs līgumsabiedrības pamatkapitāls nav vajadzīgs. Dalībnieks ir saistīts ar trešajām pusēm tikai savā vārdā un pārējie dalībnieki nav kopīgi vai daļēji atbildīgi par saistībām. Taču dalībnieki ir atbildīgi par līgumsabiedrības saistībām.

Jebkurš uzņēmums nedēļas laikā ir **jāreģistrē** Nīderlandes tirdzniecības kameras Tirdzniecības reģistrā (KvK) attiecīgajā reģionā. Reģistrācijas maksa ir aptuveni 120 EUR.

Avoti: <http://www.expatax.nl>

<http://www.kvk.nl/englishwebsite/>

Netherlands Foreign Investment Agency: <http://www.nfia.co.uk/>

Nodokļu sistēma

Uzņēmuma ienākuma nodoklis

Uzņēmumu ienākumu nodoklim tiek piemērota progresīva likme. No 2008.gada tiek piemērotas nodokļu likmes no 20% - 25% atkarībā no gada ienākumiem.

- 20% no ienākumiem līdz 200 000 EUR;
- 25% no ienākumiem virs 200 000 EUR.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Iedzīvotāju ienākumu nodokļa sistēma ir progresīva ar maksimālo likmi 52%.

2013.gadā ir noteiktas šādas nodokļa likmes:

Ar nodokli apliekamie ienākumi (EUR)	Nodokļu likme, %
0 – 19 645	37
19 645 – 33 363	42
33 363 – 55 991	42
55 991 vairāk	52

Pievienotās vērtības nodoklis

Pamatlikme ir 21%.

Pazemināta likme 6% ir atsevišķiem produktiem (piem. medicīnas un pārtikas precēm, grāmatām un laikrakstiem, pasažieru transportam un ūdenim).

Pazemināta likme 0% ir preču eksportam ārpus ES, kā arī tiem pakalpojumiem ES, kuri nepieciešami eksporta nodrošināšanai.

Avoti:

Netherlands Foreign Investment Agency: <http://www.nfia.co.uk/>

<http://www.government.nl/issues/taxation>